

§ 98

Diarienumr: KS-2016/00172

Interpellation - Infria löftet om minskade barngrupper i förskolan**Beslut**

Efter ytterligare inlägg av Elisabeth Zachrisson, Moa Brydsten, Peter Sedlacek, Tommy Holmgren, Veronica Kerr, Patrik Brännberg, Åsa Bäckström, Elmer Eriksson och Lasse Jacobson **beslutar kommunfullmäktige**

att avsluta överläggningen om interpellationen.

Ärendebeskrivning

Efter medgivande av kommunfullmäktige ställer **Elisabeth Zachrisson (V)** följande skriftliga interpellation till för- och grundskolenämndens ordförande:

För tio år sedan tog Umeå kommunfullmäktige beslut om att minska barngruppsstorlekarna. Barnantalet skulle vara 15 barn i snitt per avdelning och detta skulle vara genomfört 2009. För att få en flexibilitet i planeringen kunde barnantalet variera. Målsättningen skulle vara genomförd 2009. Det vi kan konstatera är att vi år 2016 ännu inte levt upp till den politiska ambitionen och det beslut som togs av kommunfullmäktige 2005. Att vi inte har klarat av att leva upp till målsättningen upplevs som ett svek av många föräldrar och personal och tyvärr har alltför många barn under dessa år tillbringat sin förskoletid i för stora barngrupper. Förutom ett beslut om barngruppsstorlekar antogs beslut om att personalbemanningen skulle vara fem barn per personal. Varför har vi inte klarat av att uppnå målet med 15 barn i snitt/avdelning? De anslagna medlen för att bygga ut barnomsorgen för att möta ett ökat barnantal och att minska barngruppernas storlek har inte varit tillräckliga. Antalet barn har ökat med ca 2000 under perioden och antalet barn till föräldrar som är arbetslösa eller föräldralediga och har rätt att behålla sin plats tre timmar per dag eller högst 15 timmar per vecka, har ökat från 50 till 550 barn. Ca 160 nya avdelningar har tillkommit, vilket inte varit tillräckligt.

2014 var snittet för barngruppernas storlek i alla åldrar i Umeå 16,7, vilket är en bra bit från 15,0. Eftersom löftet om en minskning av barngruppsstorlekarna har hängt med länge och att För- och grundskolenämnden dessutom under 2016 har ett sparbetning på 18 mkr

på förskolan, undrar Vänsterpartiet om ordförande har en strategi för hur vi ska kunna klara av vår målsättning. Förmodligen kommer barngruppsstorlekarna att öka under 2016.

Dessutom har Skolverket i dagarna presenterat regeringsuppdraget att ta fram nya riktmärken för mindre barngrupper i förskolan. Anledningen till att man tagit fram olika riktmärken är att behoven ser olika ut. Små barn behöver mer omsorg än äldre och varje enskilt barn har sina speciella behov och detta måste man utgå ifrån vid planeringen, enligt Skolverket. De nya riktmärkena bygger på en sammantagen bedömning utifrån tillgängliga studier och forskning.

”Forskningen kan inte ange en direkt siffra för hur stor en barngrupp bör vara. Däremot finns det stöd i forskningen för att det ska vara olika riktmärken för yngre och äldre barn och att riktmärken bör bestå av ett spann. Studier visar att förskolepersonal i många fall upplever att barngrupperna är för stora och att det leder till att pedagogiken blir lidande. Studier visar också att barn som har gått i stora förskolegrupper oftare är inblandade i konflikter när de sedan går i skolan. Personaltäthet är viktigt men stora barngrupper är i sig ett problem, i synnerhet för de yngsta barnen. Stora barngrupper leder till att barnen tvingas ha relationer till för många andra barn och vuxna vilket påverkar tryggheten.” Skolverket

”Barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling och barn med annat modersmål än svenska gynnas generellt i mindre barngrupper med hög personaltäthet. Utvärderingar visar att andelen barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling ökar i och med att barngrupperna blir större.” Skolverkets Allmänna råd, reviderad 2016.

Skolverkets nya riktmärken för barngruppernas storlek är:
För barn mellan ett och tre år är riktmärket sex till tolv barn.
För barn mellan fyra och fem år är riktmärket nio till 15 barn.
Riktmärkena är inte tvingande utan ska ses som ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper. Samtidigt publiceras ett nytt stödmaterial, ett verktyg för barnkonsekvensanalys som utgår från barnens behov, personalens kompetens, personaltäthet och lokalernas utformning.

Med bakgrund av att Umeå kommun inte har kunnat leva upp till den antagna målsättningen samt Skolverkets nya riktmärken för barngruppernas storlek, ställs följande fråga till För- och grundskolenämndens ordförande:

- Vilken strategi och planering har För- och grundskolenämndens ordförande för att möta behovet av att minska barngruppernas

storlek, så att Umeå kommun kommer att kunna leva upp till både sin egen målsättning och en anpassning till Skolverkets nya riktmärken för en trygg, rolig, utvecklande och lärorik förskola för barnen?

För- och grundskolenämndens ordförande, Moa Brydsten (S), lämnar följande skriftliga svar:

År 2000 började barngruppsstorlekarna att öka inom förskolan i Umeå kommun och denna utveckling oroadе både förvaltningsledning och politiken. För att motverka den negativa utvecklingen fattade För- och grundskolenämnden beslut om att antalet barn per avdelning skulle minska till i genomsnitt 15 barn per avdelning. Beslutet innebar också att man fastställde personaltättheten till 5,0 barn per personal i genomsnitt. Kommunfullmäktige i Umeå fattade senare samma beslut.

Insatserna för att nå detta mål har varit omfattande och krävt stora resurser. Under de senaste 10 åren har ca 160 nya förskoleavdelningar tagits i bruk. Trots dessa insatser har målet inte uppnåtts.

Anledningen är att under samma period har andelen barn som behöver förskola kraftigt ökat (med ca 2000 barn). Antalet barn med bibehållen plats (15-timmar) har ökat från ca 50 till ca 550 (motsvarar 18-20 förskoleavdelningar). Det har varit en stor utmaning att klara av att tillskapa nya förskolor i den omfattningen att man kan erbjuda alla nya barn plats samtidigt som man ska bygga för mindre gruppstorlekar. Detta har lett till att målluppfyllelsen om förskolans gruppstorlekar tyvärr fått flyttas fram i tid. Barngruppsstorlekarna har dock minskat från 17,8 (2005) barn per avdelning till 16,3 (2015) barn per avdelning i genomsnitt.

För- och grundskolan kommer även fortsättningsvis att arbeta för att minska gruppstorlekarna ytterligare och har goda förhoppningar om att vi ska kunna göra det. Ökningen av antal barn i förskolan avtar i prognoserna framåt för Umeå kommun. Det finns även en bred majoritet i riksdagen för att minska gruppstorlekarna i förskolan och de tidiga åren i grundskolan genom ökat statsbidrag.

Skolverkets har nyligen tagit fram nya riktmärken för barngrupper som tillsammans med nytt stödmaterial ska bidra till att kommuner och fristående förskolor kan skapa en bra förskola för barnen. Dessa nya riktmärken för barngrupper i förskolan har tagits fram på uppdrag av regeringen. Riktmärkena finns i kommentartexten i Skolverkets allmänna råd för förskolan. Riktmärkena är inte tvingande utan ska ses som ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper. Samtidigt publiceras ett nytt stödmaterial som ger kommuner, ansvariga för fristående förskolor och förskolechefer konkreta verktyg för att utvärdera och förbättra sina förskolor. Skolverket kommer under våren att genomföra utbildningsinsatser för ansvariga i kommuner, fristående förskolor och förskolechefer.

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2016-04-25

Skolverket publicerade 2016-02-12 dessa nya riktmärken, stödmaterial och de utbildningsinsatser som är planerade under våren. Umeå kommun kommer att ta del av de reviderade allmänna råden och även medverka i de planerade utbildningsinsatserna för att fortsätta att utveckla en bra och trygg förskola i Umeå.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks: